

Statlig utredning om invandrarnas anpassning

"Ett spörsmål som inte bör förbises är i vad mån en negativ inställning från den inhemska befolkningens sida till invandrare eller här bofasta minoriteter skapar särskilda problem för dessa", heter det i inrikesministerns direktiv till den sakkunniggrupp som i maj 1968 tillkallades av regeringen för att utreda frågorna kring invandrarnas anpassning. Det är en diskret antydning om att Sverige också har sina "apartheid"-problem.

Vidare sägs: Utredningen bör ge en såvitt möjligt fullständig och aktuell redovisning av vilka möjligheter samhället redan nu erbjuder för att undanröja eller minska anpassningssvårigheterna eller för att på annat sätt tillgodose invandrares speciella behov.

Utbildning och rådgivning i sociala frågor står högt på programmet. I samband därmed nämns att en utredning nyligen har tillsatts med uppgift att göra en allmän översyn av den sociala vårdlagstiftningen med speciell inriktning på den förebyggande vården, bl.a. genom aktiv uppsökande verksamhet. Vidare skall den nya utredningen samarbeta med den sakkunniggrupp som har tillsatts för ökad samhällsinformation samt sådana utredningar som den angående förbud mot rasdiskriminering.

Samhället saknar nu närmare kännedom om vilken information som invandrar- eller minoritetsorganisationer själva ger om invandrarnas rättigheter och skyldigheter. Vilken form sådan information har och i vad mån den når fram bör också utredas.

I direktiven antyder statsrådet Johansson att invandringen även i framtiden kommer att regleras efter förhållandena på arbets- och bostadsmarknaden.

Värt att citera: "Det måste vara en primär uppgift för samhället att medverka till att en utlänning som bosätter sig här får kunskaper i svenska språket och om det svenska samhällets byggnad och funktion. Åtgärder i detta syfte har redan vidtagits eller föreslagits. Det tar emellertid tid innan utlänningen får så goda kunskaper i svenska språket och så djup insikt i samhällsförhållandena här att han kan klara sig på egen hand i alla situationer. Samhället bör ta på sig ett ansvar för att utlänningen får den särskilda service som sålunda behövs under den första tiden efter hans inflyttning till Sverige."

Direktiven tar hänsyn till den språkliga och kulturella integriteten — många invandrare är inte under de första åren på det klara med om de tänker stanna här. De bör alltså själva ha fritt val ifråga om sina traditioner och sitt kulturarv. Dock, den anpassning till välfärdssystemet som är nödvändig för den inhemska befolkningen måste gälla även för de invandrade grupperna. (Med den senare lätt kryptiska synpunkten menas väl betalning av socialavgifter etc.?)

Utredningen bör också ta hänsyn till att etniska och religiösa minoriteter inte försätts i sämre läge än befolkningen i övrigt.

Slutligen: "Uppgifterna att fortlöpande uppmärksamma de kulturella och religiösa problem som invandrare möter i Sverige, bevaka utvecklingen inom anpassningsområdet i dess helhet och föreslå åtgärder för att underlätta anpassningen skall ankomma på ett centralt organ."

Ett nytt ämbetsverk? Eller utlänningskommissionen i ny kapprock?

Sten Söderberg